

**SABER
FER
amb tu**

4 PRIMÀRIA

Llengua

El llibre **Llengua** per al 4t curs de primària és una obra col·lectiva concebuda, dissenyada i creada en el departament d'Edicions Educatives de Santillana Educación, S. L. / Edicions Voramar, S. A., dirigit per **Teresa Grence Ruiz i Immaculada Gregori Soldevila**.

En la seua elaboració ha participat l'equip següent:

Àngela Carril Caldelas
Llum Cures Vázquez
Sagrario Luna Rodríguez
Lluïsa March Soler
Alfons Toimil Castro
Empar Tortosa Sanz

IL·LUSTRACIÓ

Inés Burgos
Miguel del Cerro
Tatio Viana

EDICIÓ EXECUTIVA

Lluïsa March Soler
Empar Tortosa Sanz

DIRECCIÓ DEL PROJECTE

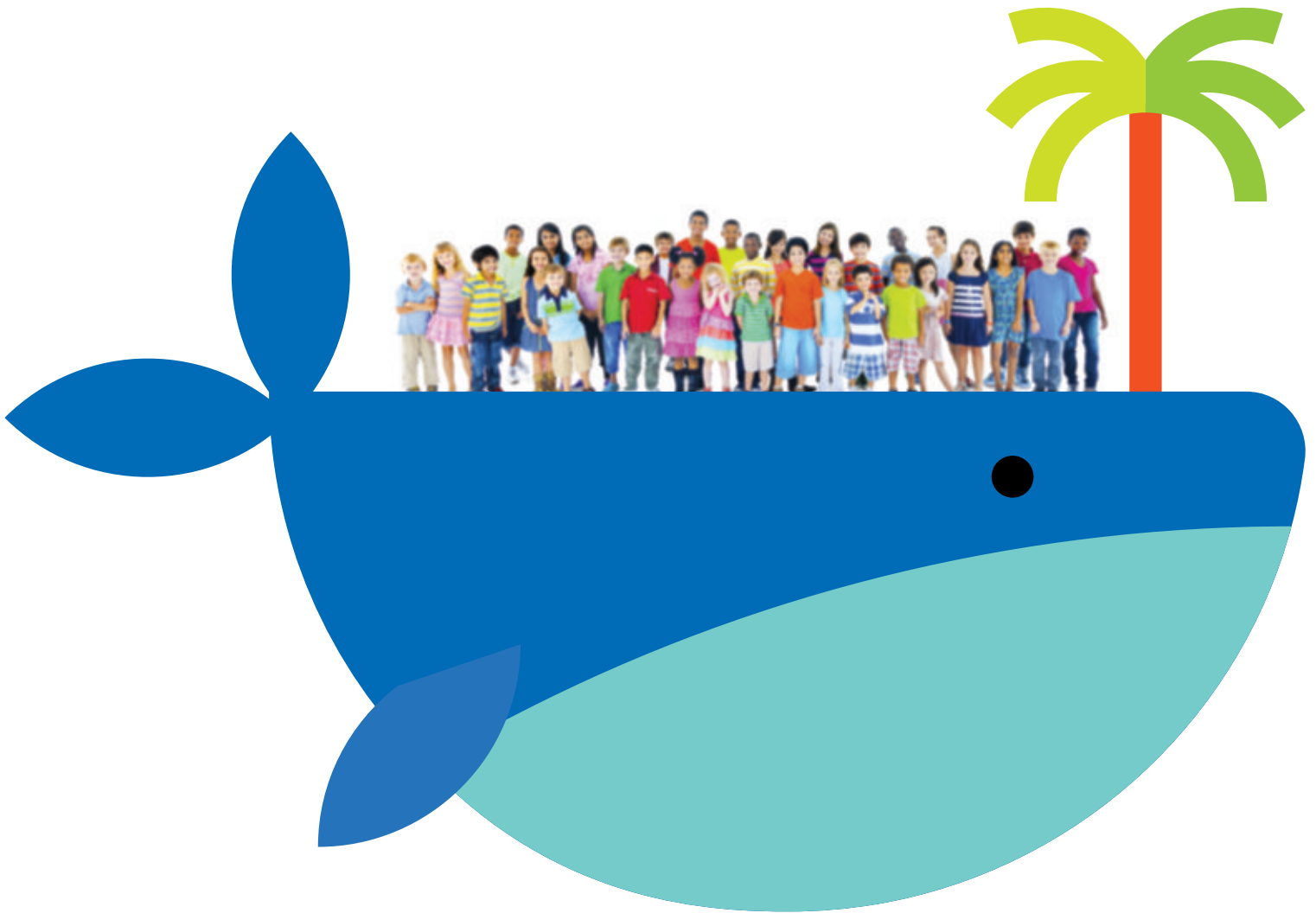
Immaculada Gregori Soldevila

DIRECCIÓ I COORDINACIÓ

EDITORIAL DE PRIMÀRIA

Maite López-Sáez Rodríguez-Piñero

Les activitats no s'han de realitzar en cap cas en el llibre.
Les taules, els esquemes i altres recursos que s'hi inclouen
són models perquè l'alumnat els copie en el quadern.

Presentació del projecte

Saber Fer és un projecte d'èxit però, com que la realitat educativa és canviant, ha arribat el moment d'actualitzar-lo. Per això ha nascut **SABER FER AMB TU**.

SABER FER AMB TU incorpora innovacions metodològiques i pedagògiques importants que els docents ens han reclamat per a la pràctica educativa, d'ací li ve el nom. L'objectiu primordial és desenvolupar en l'alumnat les capacitats imprescindibles per als futurs ciutadans i ciutadanes del segle XXI.

► Les habilitats de comunicació

La comunicació és un dels eixos essencials del projecte. A través dels programes, presents en totes les àrees, es treballen les destreses comunicatives:

- **Temps per a parlar.** Comunicació oral.
- **Temps per a llegir.** Competència lectora.
- **Temps per a escriure.** Comunicació escrita.

► Les destreses de pensament

Aprendre a pensar i desenvolupar el raonament lògic són altres dels eixos de SABER FER AMB TU. Amb aquesta finalitat es treballen les estratègies i rutines que són necessàries per a aconseguir un aprenentatge autònom i eficaç, amb l'objectiu que l'alumnat adquireixi habilitats de pensament d'ordre superior:

- Consolidar la comprensió i sintetitzar les idees més importants.
- Retindre la informació i recordar-la.
- Interrelacionar coneixements entre si.

La interiorització d'aquestes estratègies i rutines facilitarà el control del pensament i proporcionarà més eficàcia a l'hora d'aplicar els coneixements nous. Al llarg de les unitats s'inclou una secció destinada a entrenar el pensament, que es destaca amb una **icona de color blau**.

► La intel·ligència emocional

L'educació de les emocions és essencial per a l'educació integral de l'alumnat. Els objectius fonamentals que es plantegen en SABER FER AMB TU tracten els aspectes següents:

- La identificació de les emocions pròpies i alienes.
- L'autogestió i la regulació emocional.
- L'expressió de les emocions.
- Les habilitats socials i l'empatia.

Una **icona de color roig** emmarca les activitats i propostes orientades específicament a desenvolupar la intel·ligència emocional.

► La creativitat

La creativitat implica tindre una imaginació viva, ser capaç d'adaptar-se a diferents contextos i donar respostes originals a situacions o problemes inesperats. En els nostres llibres es treballen bàsicament aquestes capacitats:

- La cerca d'estratègies personals i innovadores.
- L'ús de formes creatives d'expressió.

Les activitats que impliquen posar en joc la creativitat de manera especial s'identifiquen amb una **icona de color verd**.

► El treball cooperatiu

A fi que els xiquets i les xiquetes desenvolupen la capacitat de cooperar i siguen capaços de treballar junts per a assolir un objectiu comú, en aquest projecte es proposen activitats que requereixen diferents nivells d'agrupament:

- Treball per parelles.
- Treball en equip.
- Treball en grup/classe.

Aquestes activitats s'identifiquen amb diverses icones.

A més, en acabar cada trimestre s'inclou un projecte senzill anomenat **Cooperem**, en el qual es posen en joc tècniques d'aprenentatge cooperatiu.

► L'autoregulació de l'aprenentatge

En SABER FER AMB TU, l'alumnat té un paper actiu en el procés d'ensenyament i es promou la reflexió personal sobre l'aprenentatge propi, a fi de millorar el coneixement d'un mateix i detectar fortaleces i debilitats.

Al llarg de les unitats s'inclouen rúbriques breus perquè l'alumnat prenga consciència del que ha après i valore com ho ha fet.

Finalment, atenent els últims avanços de la neurociència, SABER FER AMB TU incorpora una proposta de **GAMIFICACIÓ** per a activar l'emoció i la curiositat de l'alumnat, grans motors de l'aprenentatge. En el projecte s'ofereixen dinàmiques pròpies del joc que ajudaran a transformar l'aula, per crear un ambient estimulador i motivador.

Índex

Unitat 1. Ens canviem de casa!	9
Unitat 2. Cuinem en família	25
Unitat 3. Anem al laboratori	41
Unitat 4. El club de lectura	57
Cooperem	72
Saber més. Les llengües d'Espanya. El valencià	76
Audicions de Temps per a parlar i escoltar	78
Unitat 5. On anem hui?	81
Unitat 6. Un món per descobrir	97
Unitat 7. Usem la tecnologia	113
Unitat 8. Fem una volta en bici?	129
Cooperem	144
Saber més. Models de conjugació	148
Saber més. Conjugació d'alguns verbs usuals	150
Audicions de Temps per a parlar i escoltar	152
Unitat 9. Cuidem el planeta	155
Unitat 10. Agafem el tren	171
Unitat 11. Jornada d'assaig	187
Unitat 12. Un espectacle genial	203
Cooperem	218
Saber més. L'oració, el paràgraf i el text	222
Saber més. Classes de paraules	224
Audicions de Temps per a parlar i escoltar	226

Quadre de continguts

Unitats	Temps per a parlar i escoltar	Temps per a llegir	Vocabulari	Gramàtica
1. Ens canviem de casa! 9	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretar un missatge • Donar pistes 	<i>La casa abandonada</i>	<ul style="list-style-type: none"> • La casa • El diccionari 	El grup nominal. Els substantius
2. Cuinem en família 25	<ul style="list-style-type: none"> • Comprendre un anunci • Fer preguntes 	<i>Tinc un blog</i>	<ul style="list-style-type: none"> • La cuina • Els sinònims 	Gènere i nombre dels substantius
3. Anem al laboratori 41	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenar una seqüència • Donar consells 	<i>Tres, dos, un... zero!</i>	<ul style="list-style-type: none"> • El laboratori • Els antònims 	Els determinants I
4. El club de lectura 57	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar textos • Recitar un poema 	<i>El país dels somnis</i>	<ul style="list-style-type: none"> • La biblioteca • Les paraules polisèmiques 	Els determinants II
COOPEREM: Elaborem un llibre de curiositats				
5. On anem hui? 81	<ul style="list-style-type: none"> • Localitzar llocs en un plànol • Explicar un viatge 	<i>La nostra Rateta</i>	<ul style="list-style-type: none"> • La carretera • Les paraules homòfones 	Els adjectius. Graus
6. Un món per descobrir 97	<ul style="list-style-type: none"> • Completar oracions • Dramatitzar una conversa 	<i>Menja't el món!</i>	<ul style="list-style-type: none"> • El turisme • Les paraules compostes 	Els verbs I
7. Usem la tecnologia 113	<ul style="list-style-type: none"> • Omplir un horari • Anunciar una activitat 	<i>Sense Internet!</i>	<ul style="list-style-type: none"> • La tecnologia • Els diminutius i els augmentatius 	Els verbs II
8. Fem una volta en bici? 129	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar l'emissor d'alguns missatges • Expressar l'opinió 	<i>Per què Amsterdam és la ciutat de les bicicletes?</i>	<ul style="list-style-type: none"> • La bicicleta • La família de paraules 	Els verbs III
COOPEREM: Escrivim un conte en cadena				
9. Cuidem el planeta 155	<ul style="list-style-type: none"> • Localitzar dades • Descriure una imatge 	<i>Dia Mundial de l'Aigua</i>	<ul style="list-style-type: none"> • L'ecologia • Les sigles 	Els pronoms personals
10. Agafem el tren 171	<ul style="list-style-type: none"> • Deduir informació • Facilitar orientacions 	<i>Un premi inesperat</i>	<ul style="list-style-type: none"> • El viatge en tren • Les variants lèxiques 	Els adverbis
11. Jornada d'assaig 187	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar variants dialectals • Explicar una notícia 	<i>Un cas ben curiós</i>	<ul style="list-style-type: none"> • L'escola de música • Les frases fetes 	L'oració. Subjecte i predicat
12. Un espectacle genial 203	<ul style="list-style-type: none"> • Reconstruir missatges • Comentar un espectacle 	<i>M'he enamorat!</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Els sentiments • Els refranys 	Classes d'oracions
COOPEREM: Preparem el mural de les vacances				

Ortografia	Més temps per a llegir		Saber estar atents	Saber fer
	Textos literaris	Altres textos		
L'ús de x , tx i ig		Una notícia: <i>Daurat, el poble que busca nous habitants</i>	El joc del silenci	Escriure un correu electrònic
L'ús de x i ix	Els textos narratius. L'espai i el temps			Elaborar un anunci radiofònic
L'ús de v		Un text informatiu: <i>Dones a l'espai</i>	Cantem en grup	Donar instruccions orals per a fer un experiment
La partició de paraules	El narrador i els personatges			Fer un àlbum il·lustrat

SABER MÉS: Les llengües d'Espanya. El valencià

L'accent en les paraules agudes		Un fullet turístic: <i>La Comunitat Valenciana també és terra de castells</i>	Punts de contacte	Descriure un lloc a partir d'un plànol
L'accent en les paraules planes	Els textos poètics. El vers			Fer una exposició oral
L'accent en les paraules esdrúixoles		Un programa d'actes: <i>II Fira tecnològica infantil i juvenil</i>	Ni una sola distracció	Fer una entrevista
El guionet	Els recursos literaris			Escriure un article d'opinió

SABER MÉS: Models de conjugació. Conjugació d'alguns verbs usuals

L'ús de p i b a final de paraula		Un cartell: <i>Taller de compostatge</i>	La ment en colors	Fer un debat
L'ús de t i d a final de paraula	El text teatral. Diàlegs i acotacions			Escriure un text predictiu
L'ús de c i g a final de paraula		Un text instructiu: <i>Un tamboret de boles</i>	Escoltem de veritat	Descriure una persona
Els punts suspensius	L'obra teatral. Acte i escena			Contar un acudit

SABER MÉS: L'oració, el paràgraf i el text. Classes de paraules

Símbols utilitzats en aquest llibre

Les activitats en què hauràs de treballar amb una companya o un company estan marcades amb aquest símbol.

En les activitats que porten aquest símbol, hauràs de cooperar amb els altres i treballar en equip.

Les activitats que es presenten amb aquest símbol s'han de fer escoltant una audició.

Per a fer les activitats marcades amb aquest símbol hauràs d'emprar de manera especial la capacitat de reflexió per a traure conclusions.

Amb les propostes que trobaràs en la secció de creativitat hauràs de posar en joc la imaginació per a aportar idees originals.

Les activitats que porten aquest símbol t'animaran a expressar el que sents i a posar-te en el lloc dels altres.

1 Ens canviem de casa!

Parlem?

- En quin lloc està aquesta família? Creus que ja vivien allí? Per què?
- Què hi deu haver dins de les caixes? Quins altres objectes hi veus per col·locar?
- Quines raons impulsen les persones a canviar de casa? Per què ho deu haver fet aquesta família?
- T'agradaria canviar-te de casa? En quin tipus de casa t'agradaria viure? Per què?

SABER FER

Escriure un correu electrònic.

PENSAMENT

Què hi veig?

Què en pense?

Què em
pregunte?

Ara contesta a les preguntes

- ▶ Com és la casa de la imatge? Quins elements hi reconeixes?
- ▶ Què fan els treballadors que hi ha en primer terme? Qui els deu haver contractat? Què necessiten per a fer la seua faena?
- ▶ Què hi pot haver dins de la caixa amb l'etiqueta FRÀGIL? Com caldrà tractar aquesta caixa?

Les paraules sobre la casa t'ajudaran a identificar els elements de la làmina.

1 Escolta amb atenció la pista 1 i respon.

- Quantes persones han parlat? Conversen entre elles?
- Qui deixa el missatge nou? A qui va dirigit?

2 Torna a escoltar el missatge i completa.

Joan convida a a la casa nova el També hi aniran
L'adreça és Enric ha de recordar portar

3 Fixa't en l'escena anterior i explica.

- En què consisteix fer una mudança?
- Com organitzaries els objectes de la teua habitació per traslladar-los a una altra casa?

4 Tria un objecte d'aquesta habitació i dona pistes perquè els companys i les companyes l'endevinen.

Pots descriure'l o explicar-ne la utilitat, però no en pots dir el nom.

Exemple ► *És un aparell que serveix per a fer llum...*

5 VALORS. Comenta amb les companyes i els companys.

- Qui s'encarrega de les faenes domèstiques a casa vostra? Com hi col·laboreu?
- Expliqueu si penseu que és important col·laborar-hi i per què.

Paraules sobre la casa

ximenera

mirador

barana

reixa

claraboia

porta

finestra

bústia

teulada

balcó

garatge

tanca

La casa abandonada

DIFICULTATS DE LECTURA

- ▶ A vegades **qu** i **gu** es pronuncien com un únic so (*quimono*, *guinyol*), és a dir, com a dígrafs, i altres vegades com a dos sons diferents (*quatre*, *guapo*).
- ▶ Localitza en la lectura les paraules amb els grups **qu** i **gu** i fixa't bé si els has de llegir com a dígrafs o no.

Realment estava feta una porqueria. La casa, no la princesa. La princesa semblava neteta o, almenys, devia tindre molt neta la consciència, perquè dormia com un bebé. En canvi, la casa era un núvol de pols. Les plantes creixien lliures pertot arreu, els ocells feien niu dalt dels armaris i les serps treien el cap pels forats de les parets. Hi podies trobar qualsevol bestiola, excepte mosques, perquè les aranyes havien arribat abans i les seues teles s'estenien com xarxes mortals. Així i tot, la princesa roncava ben a gust, **aliena** a l'abandó.

El príncep va pensar el disgust que s'enduria la princesa quan es despertara i vera aquella casa tan deixada. S'imaginava la princesa de ben menuda, corrent pels passadissos, guardant als calaixos les seues coses secretes o jugant a conillets a amagar darrere dels mobles. Ella ja tenia prou desgràcia, la pobra: mira que quedar encantada sense com va ni com ve per una fada envejosa i amargada, obligada a dormir cent anys sencers, sense suar amb la calor de l'estiu ni tremolar amb el fred de l'hivern. Ella, tan bonica, que a penes havia començat a divertir-se...

Ni tan sols havia tingut temps de conèixer el món, ni d'aprendre ni de protestar. La princesa, pobreta, poques coses tenia a contar.

Per això el príncep va prendre una decisió heroica. Si hem de ser sincers, pocs homes farien una cosa semblant, només els valents de veritat, els que no tenen por de plorar per l'al·lèrgia ni de fer-se malbé les mans amb el lleixiu. Es llevà la capa, l'arma i la corretja, s'arromangà, agafà aire, es nuguà un mocador al cap i es posà a netejar. El plomall del seu barret el va fer servir de granera i la seua pròpia capa, de drap. Va escopir per donar lluentor als vidres de les finestres, s'agenollà per netejar el terra i les parets, amb l'espasa arrancà les teranyines i amb l'alé netejà la superfície dels espills.

El príncep fregà, esternudà de tanta pols com alçava, mentre amb els ulls nadant en llàgrimes cantava:

–Ai, què donaria per un bes de la dorment...

Per un bes de la somiadora...

Ai, per un bes, per un bes...

Ai! Per un bes de la meua senyora...

Jo donaria el món sencer!

I la casa cantava amb ell.

Quan la princesa va obrir els ulls després de sentir cosquerelles als llavis, va vore, entre la resplendor de la casa acabadeta de netejar, un xicot amb els cabells desordenats. Li agradà aquella pell bruta, la ronya d'aquelles ungles, aquell descosit en la roba tacada... El xicot li somreia i mirava al seu voltant, satisfet. Ella va comprendre de seguida la seua gesta. Davant un príncep així no és gens estrany que la princesa sentira l'amor per primera vegada.

aliena: sense notar-ho, sense sentir que en forma part.

lleixiu: líquid que s'utilitza per a llavar la roba i deixar-la més blanca.

plomall: conjunt de plomes.

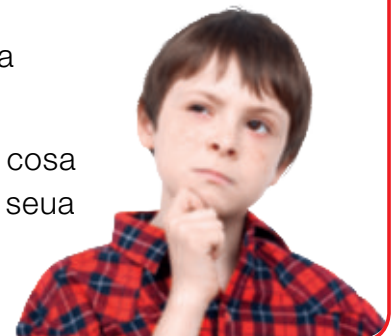
alé: aire que ix quan es respira.

gesta: acció pròpia de les persones molt valentes.

Em pose en el lloc dels altres

- ▶ Com creus que s'hauria sentit la princesa si s'haguera despertat enmig de la brutícia i el desordre?
- ▶ Imagina com es deu sentir algú quan es troba alguna cosa que s'estima feta malbé: un joc que li agrada molt, la seua peça de roba preferida, un conte de quan era menut que guardava com a record... Com reaccionaries tu?

- 1 Tria'n un i justifica la resposta. En quin d'aquests contes clàssics estan inspirats els personatges de la lectura?

- 2 Explica com estava la casa de la princesa i per què.

- 3 Respon.

- Quina va ser la decisió heroica que prengué el príncep? Per què decidí fer-ho?
- Per a què va utilitzar la capa i l'espasa? Com va agranar el terra?
- Què feia alhora que netejava? Què deia la cançó?

- 4 Tria l'escena que representa el final del conte i explica. Què va sentir la princesa en vore el príncep?

A

B

- 5 Completa per a elaborar un resum del conte.

El príncep arribà a la casa de la princesa i Aleshores va decidir

Al final

- 6 Comenta amb els companys i les companyes.

- Què et sembla el comportament del príncep? El qualificaries de valent i heroic o et sembla normal? Per què?
- Què t'ha agradat més d'aquesta versió del conte clàssic? I menys?

1 Tria i completa amb la paraula que corresponga seguint el codi de colors.

..... finestra barana reixa

..... claraboia ximenera bústia

..... porta teulada mirador

..... garatge tanca balcó

- Cada dia el iaio baixa agarrat de la de l'escala a arreplegar el correu de la
- Adela prefereix mirar el paisatge des de la que eixir al
- Quan entres el cotxe al, no oblidis tancar la de l'entrada.
- Van obrir una a la de la casa perquè hi entrara més llum.

2 Digues el nom de tres estances distintes de l'interior d'una casa.

EL DICCIONARI

El **diccionari** és el llibre que recull les paraules d'una llengua i els seus **significats**. En el diccionari, les paraules estan ordenades alfabèticament.

3 Ordena aquestes paraules tal com figuren en el diccionari.

cabanya terrat tanca corredor claraboia

4 Pensa i relaciona. Amb quina forma estan aquestes paraules en el diccionari?

1 Adjectius	☐ En infinitiu.
2 Verbs	☐ En masculí singular.
3 Substantius	☐ En singular.

AMPLIE EL VOCABULARI

5 Explica el significat de les expressions destacades.

- Van fer una festa i **van tirar la casa per la finestra**.
- Ferran ix molt: **no para en torreta**.
- Fa tres dies que no isc i em **cau la casa damunt**.

El grup nominal

Un conjunt de paraules que s'agrupen al voltant d'un substantiu és un **grup nominal**. Per exemple, *el pèl estufat* és un grup nominal format al voltant del substantiu *pèl*. La paraula més important d'un grup nominal és sempre el **substantiu**, que pot anar sol (*Ruf*) o acompanyat d'altres paraules, com articles (*el pèl*) o adjectius (*bon dia*).

Els substantius

Les paraules que anomenen persones, animals o coses són **substantius** i poden ser comuns o propis.

- Els **substantius comuns** anomenen qualsevol persona, animal o cosa sense distingir-los d'altres elements del mateix tipus. Per exemple: *xiqueta, gat, poble*.
- Els **substantius propis** anomenen una persona, un animal o una cosa concrets, diferenciats d'altres elements del mateix grup, i s'escriuen amb majúscula. Per exemple: *Marta, Ruf, Sax*.

Els substantius també poden ser individuals o col·lectius.

- Els **substantius individuals** són els que en singular anomenen una persona, un animal o una cosa. Per exemple: *música, ocell*.
- Els **substantius col·lectius** són els que en singular anomenen un conjunt d'éssers o objectes. Per exemple: *orquestra, bandada*.

El **grup nominal** és un conjunt de paraules agrupades al voltant d'un substantiu.

Els **substantius** són les paraules que anomenen persones, animals o coses. Segons el que anomenen, poden ser **comuns** o **propis** i **individuals** o **col·lectius**.

1 Copia les oracions i subratlla els grups nominals que hi trobes.

- Mmmm, m'ha eixit una pizza boníssima!
- Anna ha caigut i s'ha trencat el braç dret.
- Joan, em pots deixar el regle?
- La mare participarà en un concurs radiofònic.
- Ja tenim les claus de la casa nova.

2 Indica com està format cada grup nominal que has subratllat en l'activitat anterior.

En acabant, compara la teua resposta amb la del company o la companya.

substantiu

article + substantiu

article + substantiu + adjectiu

3 Localitza en el text següent tres substantius de cada tipus.

Canvi de plans

Dissabte passat els pares van agafar el cotxe i van dur el meu germanet i dos amics al cine. En principi volien vore la comèdia *Com gat i gos*. Però no quedaven entrades i van entrar a la pel·lícula de dibuixos animats *Lluc, el lloro xarrador*. Sort que era divertidíssima!

ANOMENEN
PERSONES

ANOMENEN
ANIMALS

ANOMENEN
COSES

4 Completa les oracions amb un substantiu adequat segons el codi.

 comú

• La meua   viu en un que es diu .

• és el nom de la d'aquell de 4t B.

 propi

• Durant les vacances viatjaré amb els a i .

5 Associa cada substantiu individual amb el col·lectiu corresponent.

eixam

banc

flota

ramat

bandada

EM FIXE EN LA LLENGUA

6 A vegades, alguns substantius individuals s'usen per a referir-se a col·lectivitats. Explica en quin cas de cada parell el substantiu individual té un valor col·lectiu.

A La **rosa** és la flor del roser. / B M'han regalat una **rosa** roja.

A El meu **gos** és molt tranquil. / B El **gos** és el millor amic de les persones.

El so de la **x** de *xiquet* es pot representar amb les grafies **x**, **tx** o **ig**.

- S'escriu **x** a principi de paraula i després de consonant. Exemple: *xocolate*, *panxa*.
- S'escriu **tx** entre vocals. Exemple: *dutxa*.
- S'escriu **ig** a final de paraula. Exemple: *enuig*.

1 Localitza en la sopa de lletres les paraules corresponents a cada pista.

PISTES

- És el vestit per a fer esport.
- La fem volar per Pasqua.
- Sols prendre-la amb fartons.
- Al maig, cada dia un...
- Es llança amb l'arc.
- És el contrari de *bonic*.

2 Classifica les paraules anteriors segons com s'escriu el so de la **x** de *xiquet*.

S'ESCRIU AMB **X** ▶

S'ESCRIU AMB **TX** ▶

S'ESCRIU AMB **IG** ▶

3 Completa les oracions substituint els dibuixos per paraules.

Totes contenen el so de la **x** de *xiquet*.

- Ai, quin mal! M'he clavat dues al peu.

- Abans d'anar-te'n, no t'oblides de guardar l' dins de la .

- El clàxon d'aquell esportiu sona com un .

- M'agraden aquestes , però preferiria que foren de color .

4 Forma paraules acabades en **ig** seguint l'exemple.

- passejar ► *passeig* • assajar ►
- marejar ►
- bussejar ►
- solfejar ►
- estiuejar ►
- balancejar ►
- escanejar ►

5 Completa amb **x**, **tx** o **ig**, segons corresponga.

<p>ESPECIALITATS Restaurant El fa* ro*</p>	 <p>An*oves del Cantàbric</p>	 <p>Clò*ines al vapor</p>	 <p>Cucuru*o de *antillí</p>
---	--	---	---

6 **Escriu.**

- Una paraula que tinga el so de la **x** de *xiquet* després de consonant.
- Una paraula que tinga el so de la **x** de *xiquet* entre vocals.

7 **DICTAT.** Prepara el dictat per a fer-lo en el quadern.

Fixa't en l'ús de **x**, **tx** i **ig**.

Quin canvi!

La família de Meritxell ha canviat de casa. Abans vivien al carrer dels Pistatxers, al centre de la ciutat. Però al mes de maig, dos cotxes van xocar just davant de sa casa i es van espantar. Ara viuen als afores, al passeig del Puig, en un xalet amb porxada envoltat d'arbres. I n'estan encantats!

APRENC A ESCRIURE MILLOR

8 Completa amb la paraula corresponent de cada parell.

Utilitza el diccionari, si et cal.

- Posa l'equipatge a la del cotxe.
- La pilota va molt alt.
- Va fer el de la victòria amb la mà.

ORTOGRAFIA VISUAL

baca	vaca
botar	votar
signe	cigne

9 **Escriu oracions amb les paraules que no has utilitzat.**

Daurat, el poble que busca nous habitants

Amb només 250 veïns i veïnes, la localitat lluita contra la despoblació

L'ajuntament de Daurat va publicar despús-ahir, dilluns, un anunci curiós en nombrosos mitjans de comunicació: s'ofereix treball i habitatge gratuït a cinc famílies que vulguen anar a viure a aquest poblet de muntanya.

El requisit principal que s'exigeix a les persones interessades és que tinguin fills o filles en edat escolar. La raó és que, així, l'escola de la localitat podrà continuar oberta i s'allunyarà el perill del tancament que plana sobre el centre educatiu des de fa massa temps.

L'oferta municipal ha tingut un gran ressò. Nombroses famílies s'han posat ja en contacte amb la

secretaria de l'ajuntament, tant per sol·licitar-ne informació com per concertar una cita amb l'alcaldeessa, Carme Valls. Ella, assessorada per un grup de professionals, triarà entre els candidats disposats a començar una nova vida a Daurat.

«Moltes de les sol·licituds que hem rebut són de gent que viu en zones pròximes al poble. Però també n'hi ha de llocs bastant allunyats», ens diu l'alcaldeessa, satisfeta per l'acollida de l'oferta.

«La nostra prioritat és que Daurat no continue perdent habitants. Encara que açò només siga un granet d'arena, amb aquesta iniciativa inten-

tem repoblar la localitat», explica Carme Valls.

Els desitjos de tots els dauratans i dauratanes és que les famílies que resulten escollides s'adapten ràpidament a la vida al poble i que s'hi troben a gust.

«Les rebrem amb els braços oberts», ens assegura Pep, un veí de Daurat. «Volem vore més xiquets i xiquetes corrent pel poble». I tots els presents fan un gran somriure.

CREATIVITAT

Escrivim un anunci

- Imagineu que treballeu a l'ajuntament de Daurat. Per grups, redacteu un anunci amb l'oferta que es fa a les famílies. Inventeu les dades sobre les condicions de l'oferta i presenteu-la de forma atractiva.

SOBRE EL TIPUS DE TEXT

1 Copia. Què és una notícia?

És un text periodístic que informa sobre un fet interessant i recent.

És un text periodístic que informa sobre un fet interessant però ja antic.

2 Reflexiona i respon.

- A quin mitjà de comunicació recorreries per a assabentar-te d'una notícia?
- En quins altres mitjans s'ofereixen notícies? Quins empren a casa?

3 Completa una fitxa com aquesta amb les principals dades de la notícia.

Per a fer-ho, torna a llegir el text fins al final del primer paràgraf.

• TITULAR ▶	• ENTRADETA (SUBTÍTOL) ▶
• QUÈ HA PASSAT? ▶	• QUAN HA PASSAT? ▶
• ON HA OCORREGUT? ▶	• QUI HO HA FET? ▶

4 Contesta a aquestes preguntes sobre el contingut de la notícia.

- Per què creus que l'escola de Daurat corre perill que la tanquen? Què exigeix l'ajuntament de la localitat a les noves famílies per a evitar-ho?
- Quina resposta ha tingut l'oferta municipal? Explica-ho.
- Qui farà la selecció de les famílies que aniran a viure a Daurat?
- Quina és la prioritat de les autoritats de Daurat?

5 Explica qui fa intervencions directes en la notícia i com es marquen aquestes paraules en el text.**6 Inventa un peu de foto per a la imatge que acompanya la notícia.****7 Escribe un text breu on argumentes els avantatges i els inconvenients de cada situació.**

La vida en un poble.

La vida en una ciutat.

En general, la vida que portem tots actualment és molt ràpida: sempre tenim pressa i ho fem tot corrents. Però hauríem d'abaixar el ritme. De segur que així no ens sentiríem tan nerviosos ni tan ofegats. Al contrari, ens trobaríem millor i gaudiríem més de les coses. Aprenem a relaxar-nos?

Proposta 1: El joc del silenci

APRENEM UN TRUC D'ATENCIÓ PLENA

PAS 1. Seu a terra amb la classe formant un rogle. Pots tindre les cames estirades cap avant o encreuades com els indis, en una postura que siga còmoda.

PAS 2. Tanca els ulls, posa l'esquena dreta i comença a soltar els músculs: mou el cap a esquerra i a dreta, estira el coll, arronsa i relaxa els muscles, fes girar els canells...

Controla la respiració: inspira profundament pel nas i expira per la boca.

PAS 3. Has de mantindre't immòbil i en silenci durant un minut.

T'ajudarà pensar en un ésser o un objecte inanimat.

un arbre

una muntanya

una caixa

un llapis

PAS 4. Quan el docent ho indique, obri els ulls. Comenta amb els companys i les companyes què sents després d'aquest moment de concentració: calma, tranquil·litat, relaxació, avorriment, nerviosisme, indiferència...

ATENT A LA LLENGUA: INVENTE PARAULES

x e a p ç d i u x m o g e r n l s v c

Llig aquesta definició d'una paraula inventada.

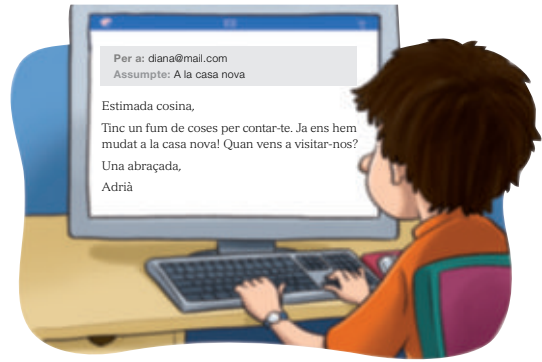
ratonill. Conill d'orelles curtes i arrodonides i cua fina i llarga que s'alimenta exclusivament de formatge.

Ara posa en pràctica la creativitat i inventa tres paraules divertides i tres definicions. Poden ser animals, aliments, objectes, colors, llocs...

Escriure un correu electrònic

Un correu electrònic és un tipus de text semblant a la carta, però que s'escriu a l'ordinador i s'envia a través d'Internet. Et proposem escriure un correu en què contes la tornada a l'escola després de les vacances. Saps com fer-ho?

PREPARA EL TEU TREBALL

1 Relaciona amb números. Què hi ha en cada apartat del correu electrònic?

☐ salutació	☐ destinatari	☐ tema del text
☐ firma	☐ comiat	☐ text del missatge

1	—	Per a: diana@mail.com
2	—	Assumpte: A la casa nova
3	—	Estimada cosina,
4	—	Tinc un fum de coses per contar-te. Ja ens hem mudat a la casa nova! Quan vens a visitar-nos?
5	—	Una abraçada,
6	—	Adrià

2 Tria la persona a qui escriuràs el correu electrònic i demana-li l'adreça.

3 Pensa què contaràs en el correu.

Li pots contar alguna anècdota del primer dia d'escola: Què vas fer? Com et vas sentir? Com és la nova aula? Quins mestres tens?...

DEMOSTRA QUE HO SAPS FER

4 USA LES TIC. Escriu el missatge a la persona triada per a contar-li la tornada a l'escola.

- No t'oblides de completar cap apartat dels que has treballat en l'activitat 1.
- Abans d'enviar-lo, revisa i corregeix el que has escrit: s'entén bé el que vols dir?

1 Explica. Què són aquests elements i en quina part de la casa els pots trobar?

- balcó
- tanca
- ximenera
- bústia

2 Tria. Amb quina de les tres formes es troba cada paraula en el diccionari?

germanes germà germans

estrets estreta estret

escollint esculls escollir

3 Busca les paraules següents en el diccionari i copia'n la definició.

- escala
- poltre
- cirerer

4 Explica què és un grup nominal.

5 Escriu un grup nominal per a cada estructura.

Substantiu ►

Article + substantiu ►

Article + substantiu + adjectiu ►

6 Escriu la lletra següent en l'abecedari i descobreix els noms.

B Z Q W N E Z ►

E H S W D R ►

R N Q S D H F ►

7 Explica per què s'escriu amb x, tx o ig cada una de les paraules anteriors.

8 Encercla els substantius i digues si anomenen persones, animals o coses.

- On has deixat les sabates noves?
- Aquells pallassos són divertidíssims.
- M'agraden molt els hámsters.

9 Relaciona cada substantiu individual amb el seu substantiu col·lectiu.

INDIVIDUALS

arbre
illa
plat

COL·LECTIUS

arxipèlag
vaixella
bosc

COM HO HE FET? Respon en el quadern.

- Et resulta fàcil o difícil buscar paraules en el diccionari? Penses que és una bona eina d'aprenentatge? Per què?
- Com reconeixes els grups nominals? Localitzes correctament els substantius? Saps identificar de quin tipus són?
- Havies escrit correus electrònics abans? Qui creus que els sol utilitzar? Com et comuniqués tu amb els altres si no esteu junts?

Saber més

Les llengües d'Espanya.
El valencià

**Audicions de Temps
per a parlar i escoltar**

Les llengües d'Espanya

A més del castellà, que es parla a tot Espanya, hi ha comunitats autònomes on es parlen altres llengües. Per exemple, a la Comunitat Valenciana parlem en valencià, a Galícia parlen en gallec, al País Basc parlen en èuscar o basc...

Totes les llengües que es parlen a Espanya, llevat de l'èuscar, provenen de la mateixa llengua: el llatí.

El valencià

Entre el valencià i la resta de llengües procedents del llatí, com el castellà o el gallec, hi ha semblances, però també algunes diferències que afecten els sons, les lletres i les paraules.

Per exemple, la **j** no sona igual en castellà que en valencià; la lletra **ç** del valencià no existeix ni en castellà ni en gallec; la paraula *cadira*, en castellà es diu *silla* i en gallec *cadeira*, etc.

VALENCIÀ ► *Hi ha un gat a la teulada.*

GALLEC ► *Hai un gato no tollado.*

CASTELLÀ ► *Hay un gato en el tejado.*

A més del castellà, que es parla a tot Espanya, hi ha comunitats autònomes on es parlen altres llengües, com ara la Comunitat Valenciana on es parla en valencià. Llevat de l'èuscar o basc, totes les llengües que es parlen a Espanya provenen del llatí.

El **valencià** té uns sons, unes lletres i unes paraules pròpies que el diferencien de la resta de llengües d'Espanya procedents del llatí.

1 Fixa't en l'etiqueta i respon.

- Quantes llengües s'hi han utilitzat?
- Quin d'aquests enunciats està en èuscar?
- Quines llengües s'assemblen més entre si?
A què creus que és degut?

2 Escribe les paraules valencianes equivalents a aquestes castellaneres.

llave

horno

cuchara

ratón

pelota